

67.

**Guimarães -
Európa Kulturális
Fővárosa, 2012**

2012-ben Maribor mellett Guimarães lesz az európai kulturális sokszínűség egyik zászlóvivője, saját és más európai kultúrák különböző alkotásainak bemutatásával. Ezen kívül Guimarães kulturális fővárosként a város és a környék fejlődésének katalizátorává is kíván válni. A város szociális és gazdasági megújításával, a kultúrához való széleskörű hozzáférés megteremtésével, a közös örökség megőrzésével az életminőségét javítása a cél..

ESTA MARCA É PARA SI

GUIMARÃES 2012

CAPITAL EUROPEIA DA CULTURA

A „város”, a „polgárság és részvétel” és az „európai dimenzió” értékeken alapulva, Guimarães 2012-es programja három célt nevez meg:

- a humán tőke fejlesztése: a helyi közösséget proaktív részvételre kell biztatni a projektben, ezzel új humán erőforrásokat és szaktudást vinni a városi civil társadalomba
- a kreatív gazdaság fejlesztése: a város gazdaságának átalakítása – ipari modellen alapulva – egy nemzetközileg versenyképes kreatív gazdasággá
- az érzékelés új földrajzának generációja: az emlékeket passzívan megőrző teret olyanná alakítani, mely folyamatosan új, meglepő kulturális és kreatív élményeket nyújt.

Guimarães kastélyának lőrési és Afonso Henriques király sisakja inspirálta a Kulturális Főváros többoldalú „szív ablaka” logóját. A koncepció az események több különböző területet átfogó jellegén és a kulturális sokszínűség ünneplésén alapul. Az egész program nyitottságát jellemzi a nyitott szív forma, ezzel is ösztönözve a társadalom virágzó együttműködését.

Guimarães története a XII. században kezdődik: 1128-ban ugyanis itt ismerték el D. Alfonso Henriket Portugália első királyává. A város tehát a portugál nemzet szülőhazája. Egy sűrűn lakott régió központjaként több mint 160 000 lakosával a második legfontosabb város Lisszabon és Porto mellett. Lakossága nagyon fiatal, a népesség majdnem 50 százaléka harminc évesnél fiatalabb. A város, kulturális jelentőségét és értékeit felismerve sokat fektetett a történelmi városrész infrastruktúrájának és felújításának fejlesztésébe, melynek meg is lett az eredménye, hiszen az UNESCO 2001-ben a Világörökség részeként ismerte el.

A programszervezők szerint maga a város, a megfogható és megfoghatatlan öröksége, az emberek és dinamizmusa inspirálta a programokat. Guimarães adottságait, történelmi örökségét figyelembe véve négy programcsoportot határoztak meg: „Város, Közösség, Gondolat, Művészet”. A „Művészet” csoport négy ágra oszlik: zene, előadóművészet, művészet és építészet, film és audiovizuális művészetek. Ezen túl az úgynevezett „Speciális Programok” keretén belül egyéb események is helyet kapnak a programban. A város a helyi kezdeményezéseknek is helyet ad, ezzel is támogatva a régió fejlődését.

Az egyes programcsoportok különféle feladatokat kívánnak megvalósítani. A „Város” egyfajta ötletgyárként, felfedező eszközként szolgál a jövőbeni város számára, melyben a kultúra és a kreativitás kapja a fő szerepet a gazdaságban és a közösségben. Guimarães viszonylag kis település, így egy kisebb perspektívából mutathatja meg a kultúra és kreativitás kiemelkedő szerepét. A felhasznált eszközök és ötletek pedig más kisebb városokra is pozitív hatással lesznek. A „Város” program három részre oszlik: Kreatív Táj, Kreatív Csere, Kreatív Jövő. A „Város” programhoz tartozóan tíz új projektet hirdettek meg. Ezek között olyan projektek szerepelnek, mint egy új, interaktív városi navigációs rendszer kiépítése, a kreatív vállalkozók programjának meghirdetése, vagy éppen egy labor létrehozása digitális művészetek számára.

A „Közösség” programcsoport a civil élet felpezsdítését célozza, nagyobb részvételre buzdítja a lakosságot. E terület az összetartozás érzésére reflektál, ezek tudatos vagy tudattalan kifejezőmódjait szeretné megérteni. A szervezők szándéka szerint a 2012-es kulturális év különleges alkalmat teremt Guimarãesnek arra, hogy a közösségi érzést, az összetartozás érzését erősítse. Ennek megfelelően lehetőséget teremt új kifejezésformák és identitások megismerésére. Ez az út új kezdeményezéseket kínál, melyek hozzájárulnak a történelmi emlékek megőrzéséhez, új módon szemlélik a jelent, és a jövőről álmodnak. Olyan találkozásokat, együttműködéseket, társulásokat támogat, melyek egyébként nem történnének meg.

Az Guimarães Európai Kulturális Főváros programjába a „Szellem” témakört is beillesztették. Ennek célja, hogy felhívja a figyelmet a megbeszélés és a reflektálás dimenziójára és a történelmi, és jövőre vonatkozó elemzések fontosságára. A programok erősítik a város intellektuális örökségének hozzájárulását az európai kultúrához és inspirálják a politikai és szociális rendszert érintő innovációkat. A témakör programjaiban visszatükröződik a város történelmi hagyománya, ipari centrumának elmúlt két évtizedbeli fejlődése és egyedülálló kulturális elemei, melyeknek köszönhetően a történelem, a régészet, az építészet, az irodalom, a filozófia, az orvoslás és a szobrászművészet központja lett. Néhány, a témakörhöz kapcsolódó kezdeményezésben az író Mario Vargas Llosa is részt vesz, illetve irányítója lesz.

A „Művészet” programcsoport zenei ágán belül a szervezők három fő irányvonalat jelöltek ki. Az első a professzionális zenét érinti, mely az elmúlt években megvalósult befektetéseken alapul, s melynek célja a város nemzetközi kulturális központtá tétele. A második irányvonal a Fundação Orquestra Estúdio, egy strukturális projekt, mely a közönségbázis szélesítését célozza, a harmadik pedig a zene szociális dimenzióját hangsúlyozza: a zenét az ünneplés, a sokféleség, az integráció eszközeként fogja fel.

Az előadóművészetek programág deklarált célja mély, pozitív, regeneráló, alkotó nyomot hagyni a városon, az országon és Európán. Jelentős hazai és külföldi művészeket hívnak meg Guimarãesbe, a színház, a tánc, az új cirkusz területéről. A város természetesen az új művészek és előadók irányában is nyitott lesz, ez által is hozzájárulva a professzionális színházi struktúra fejlődéséhez.

A művészet és építészet kategória keretén belül projektek, kiállítások, nemzetközi események és publikációk valósulnak meg. A projektek célja - az egész programmal összhangban - a közönség bevonása a programokba. A kiállításokon bármilyen, a közönséggel összefüggésben levő kapcsolatot ábrázoló munka megjelenhet, helyszíneként múzeumok, nyilvános terek, vagy akár szokatlan kiállítótermek is szolgálhatnak. A nemzetközi események különböző formákat ölthetnek: egy-két napos konferenciáktól egészen a félhivatalos beszélgetésekig művészekkel, vagy a projektek, kiállítások résztvevőivel. A publikációk között katalógusok, könyvek, iránymutató kiadványok, melyek legalább kétnyelvűek és külföldön is hozzáférhetőek lesznek.

Guimarães film és audiovizuális kategóriába tartozó programjai a filmet, mint emlékeinktől elválaszthatatlan jelenséget ünneplik, de egyben elismerik mindazokat az új hatásokat, melyek nap mint nap alakítják a filmezési módozatokat, talán egy eddig névvel még nem rendelkező, új művészeti ágat generálva. A szervezők háromféle megközelítésből értelmezik a témát. Az első szerint a szervezők szándéka új produkciók életre hívása, mely egyrészt külföldi alkotók meghívását jelenti, másrészt a fiatal, helyi, független alkotók ösztönzését. Második elv, hogy digitális eszközöket használjanak mind a filmgyártás, mind a vetítés terén. Végül szeretnének Guimarãesből egy új filmes központot varázsolni: az Európa Kulturális Fővárosa cím ebben a kezdeményezésben fontos szerepet játszik, mivel hozzájárul az infrastrukturális fejlesztésekhez, új létesítmények létrehozásához, új kompetenciák és új közönség kialakításához.

Guimarães programjaiban a művészet, a kultúra, és az intellektuális szféra jelentős képviselőivel is találkozhatunk. Peter Brook az előadó művészet kategóriájában, a 2010-ben Nobel-díjas Mario Vargas Llosa a „Gondolat” programcsoport területén vesz részt a projektekben. A több mint százéves filmmessel, Manuel de Oliveira-val, illetve Jean-Luc Godard-dal a film és audiovizuális programok keretén belül találkozhat a közönség. Természetesen a portugál művészet más képviselői is hozzájárulnak a Kulturális Főváros program sikerességéhez. A „Művészet és Építészet” keretén belül kiállítások és installációk valósulnak meg, illetve különféle nyilvános tereken hoznak létre installációkat nemzeti és nemzetközi, már befutott, vagy feltörekvő művészek együttműködésével.

A programok megvalósításához szükséges helyszíneket a város a már létező infrastruktúrájának fejlesztésével kívánja biztosítani. Nyolc projektet hirdetnek meg, melyek ezt a célt szolgálják. Ez az infrastrukturális fejlesztési program magában foglalja a történelmi jelentőségű nyilvános és magán épületek rehabilitációját, a városi területek fejlesztésével együtt, melyek az utóbbi időben elvesztették fő szerepüket a város kulturális, szociális és gazdasági folyamataiban. E helyszínek fejlesztése magával vonja a mindennapi élet színvonalának emelését, és lehetőséget ad a környező régióknak és magának a városnak is, hogy nemzeti és európai szinten egyaránt megtalálják helyüket.

A *Campurbis* program Guimarães Városi Tanácsának és a Minho Egyetem együttműködésének eredménye, mely az „egyetem falak nélkül” gondolat lelkületében fogalmazódott meg. A projekt célja a város egyik régi negyedének a tudás szavával való újraélesztése. A projekt kulcsszavai: technikai innováció, dinamizmus és modernizáció.

A *Közös tér* projekt a Latito hegy, az S. Mamede piac és a Toural és Carmo tér területén tervez felújításokat.

A *Platform a művészetek és kreativitás számára* program a városi régi piac területét kívánja többfunkciós térré átalakítani. E felújított tér művészi, kulturális és szociális-gazdasági tevékenységekre lesz alkalmas.

Az *Emlékek háza* Guimarães történelmének és kultúrájának horgonya kíván lenni, a város történelmi, szociológiai, kulturális és gazdasági perspektívájából. A ház kiváló hely arra, hogy a lakosok találkozzanak, megoszthassák egymással hagyományaik, szokásaikat és emlékeiket.

A *Vidék laboratóriuma* egy olyan funkcionális létesítmény lesz, mely célja a vidék helyzetének feltérképezése. Tökéletes hely a vidék adottságaira való reagálásra, információs bázis létrehozására. Olyan tudást fog közvetíteni, mely hozzájárul a minőségi és fenntartható városi tervezéshez.

Az Európa Kulturális Fővárosa évében a város az Alberto Sampaio Múzeum bővítését is megvalósítja. Arra az aktív szerepre épülve, melyet a múzeum játszik a város életében, a tervezett bővítés egy olyan épületben valósul meg, mely Guimarães történelmi központjának szívében található.

A *Művészek rezidenciája* program két épület összekötéséből valósul meg. Ezek szintén a történelmi központ szívében találhatók, az utca frontjának integráns részét képezik. E lakások a városba érkező művészek ideiglenes szállásai lesznek.

Források:

<http://www.guimaraes2012.pt/index.php?cat=131>

http://www.guimaraes2012.pt/arq/fich/ebook_programa_cultural_en.html/

<http://eur->

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52009PC0167:HU:NOT

<http://guimaraes2012.eu/index.php?cat=92&item=2098>